

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea pentru modificarea Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii și pentru stabilirea unor măsuri de protecție socială

1. Contextul normativ

Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii și pentru stabilirea unor măsuri de protecție socială instituie o măsură de protecție socială aplicabilă debitelor constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina beneficiarilor sistemului public de pensii, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor.

Potrivit formei actuale a legii, debitele care au drept cauză culpa debitorului nu fac obiectul scutirii de la plată. Sunt avute în vedere, cu titlu exemplificativ, situațiile în care stabilirea eronată a drepturilor este determinată de folosirea unor documente eliberate cu nerespectarea legii, de declararea unor date neconforme realității sau de nerespectarea obligațiilor legale ale pensionarilor.

În sistemul pensiilor militare de stat, recuperarea sumelor încasate necuvenit este reglementată de Legea nr. 223/2015, care prevede recuperarea acestor sume în termenul general de prescripție, prin decizie a casei de pensii sectoriale. Reglementarea actuală nu conține o soluție similară celei instituite prin Legea nr. 125/2014 pentru beneficiarii sistemului public de pensii.

2. Necesitatea intervenției legislative

Prezenta inițiativă legislativă urmărește armonizarea tratamentului juridic aplicabil debitelor provenite din pensii, în situațiile în care sumele au fost încasate necuvenit fără culpa beneficiarului.

Diferența de regim juridic dintre beneficiarii sistemului public de pensii și beneficiarii sistemului pensiilor militare de stat poate genera soluții administrative neunitare și inechități pentru persoane aflate în situații comparabile din perspectiva bunei-credințe și a raportului juridic cu autoritatea plătitoare.

Intervenția legislativă propusă nu modifică regulile privind stabilirea, revizuirea sau plata pensiilor militare de stat. Ea stabilește numai aplicarea, în mod corespunzător, a regimului de scutire de la plată prevăzut de Legea nr. 125/2014 și în privința debitelor constituite în sarcina

beneficiarilor sistemului pensiilor militare de stat, cu păstrarea limitelor prevăzute de lege pentru cazurile de culpă a debitorului.

3. Soluția legislativă propusă

Proiectul de lege modifică art. 1 din Legea nr. 125/2014, prin includerea expresă a beneficiarilor sistemului pensiilor militare de stat în sfera persoanelor pentru care debitele provenite din pensii nu se recuperează, în condițiile legii.

Pentru claritate normativă, proiectul prevede că scutirea operează prin derogare atât de la Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, cât și de la Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat.

De asemenea, proiectul cuprinde o normă tranzitorie prin care prevederile art. 1 din Legea nr. 125/2014, astfel cum sunt modificate, se aplică în mod corespunzător și debitelor constituite anterior datei de intrare în vigoare a prezentei legi, în sarcina beneficiarilor sistemului pensiilor militare de stat, nerecuperate până la această dată.

4. Concordanța cu legislația în vigoare

Proiectul se corelează cu Legea nr. 125/2014, în forma sa actuală, care reglementează scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii, precum și cu Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii și Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat.

Soluția propusă nu afectează art. 2 din Legea nr. 125/2014, care exclude de la scutirea de la plată debitele determinate de culpa debitorului. În consecință, extinderea sferei de aplicare a art. 1 nu înlătură regula potrivit căreia debitele generate prin conduita culpabilă a beneficiarului rămân supuse recuperării.

Reglementarea propusă nu intră în contradicție cu art. 114 din Legea nr. 223/2015, ci instituie o derogare punctuală, expresă și limitată, în materia scutirii de la plată a unor debite provenite din pensii.

5. Considerații constituționale și convenționale

Inițiativa legislativă este compatibilă cu principiul egalității în fața legii, întrucât urmărește aplicarea unui tratament juridic comparabil beneficiarilor din două sisteme de pensii, atunci când debitele au fost generate fără culpa acestora.

Soluția legislativă este compatibilă și cu exigențele art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului, în măsura în care urmărește protejarea încrederii legitime, a bunei-credințe și a proporționalității în raporturile patrimoniale dintre beneficiar și autoritatea publică.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauzele Moskal împotriva Poloniei și Čakarević împotriva Croației, relevă importanța menținerii unui just echilibru între interesul

public privind administrarea fondurilor publice și protecția persoanei de bună-credință împotriva unei sarcini individuale excesive.

6. Impactul social

Proiectul contribuie la protejarea beneficiarilor pensiilor militare de stat aflați în situații în care debitele provin din erori administrative sau din aplicarea neunitară a legislației, fără culpă din partea acestora.

Reglementarea reduce riscul unor litigii repetitive, consolidează predictibilitatea raporturilor juridice și asigură un tratament echilibrat între beneficiarii sistemului public de pensii și beneficiarii sistemului pensiilor militare de stat.

7. Impactul bugetar

Prezenta inițiativă legislativă nu instituie drepturi noi de plată și nu presupune alocări bugetare suplimentare. Efectul reglementării constă în aplicarea unei măsuri de protecție socială deja consacrate de Legea nr. 125/2014 și beneficiarilor sistemului pensiilor militare de stat, în condițiile și limitele prevăzute de lege.

Din perspectiva administrării bugetare, impactul concret asupra sumelor care nu se mai recuperează poate fi determinat de casele de pensii sectoriale pe baza debitelor aflate în evidență și nerecuperate la data intrării în vigoare a legii.

8. Impactul administrativ

Reglementarea simplifică aplicarea normelor privind recuperarea debitelor și reduce sarcina administrativă a caselor de pensii sectoriale în cauzele în care debitele nu sunt determinate de culpa beneficiarilor.

Pentru punerea în aplicare a legii, casele de pensii sectoriale vor utiliza evidențele proprii privind debitele constituite, stadiul recuperării acestora și cauza care a determinat constituirea debitului.

9. Concluzii

Prezenta inițiativă legislativă asigură corelarea regimului juridic aplicabil debitelor provenite din pensii în sistemul public de pensii și în sistemul pensiilor militare de stat.

Proiectul nu creează un regim privilegiat, ci extinde o soluție legislativă deja consacrată, cu păstrarea excluderilor prevăzute pentru cazurile de culpă a debitorului. Adoptarea legii este

necesară pentru asigurarea coerenței legislative, protejarea beneficiarilor de bună-credință, reducerea litigiilor și aplicarea unui tratament juridic echilibrat între sistemele de pensii.

INIȚIATOR:

Deputat Ramona-Ioana Bruynseels